

Sistema de beques i ajuts a la formació universitària

(Informe 4/2025)

Comissió de la Sindicatura de Comptes. Parlament de Catalunya

12-06-2025

Disseny de la fiscalització

Motivació:

- ☐ Àmbit estratègic i de risc 3 del MaPA: sostenibilitat social
- ☐ Importància de les beques per a garantir l'equitat en l'educació
- ☐ Situació competencial i de gestió
- ☐ Normativa i compromisos legals
- ☐ Negociació traspàs ple de les beques

Abast:

- ☐ **Objectiu:** beques generals i beques Equitat atorgades a estudiants de grau de centres propis de les universitats públiques presencial de Catalunya
- ☐ **Subjectiu:** Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) (també Dpt. De Recerca i Universitats i d'Educació i FP i Universitats i públiques, quan escau)
- ☐ **Temporal:** curs 2017-18 a curs 2022-23 (en funció de la disponibilitat de dades i del tipus d'anàlisi)

Tipus d'auditoria:

- ☐ Auditoria operativa amb enfocament avaluador

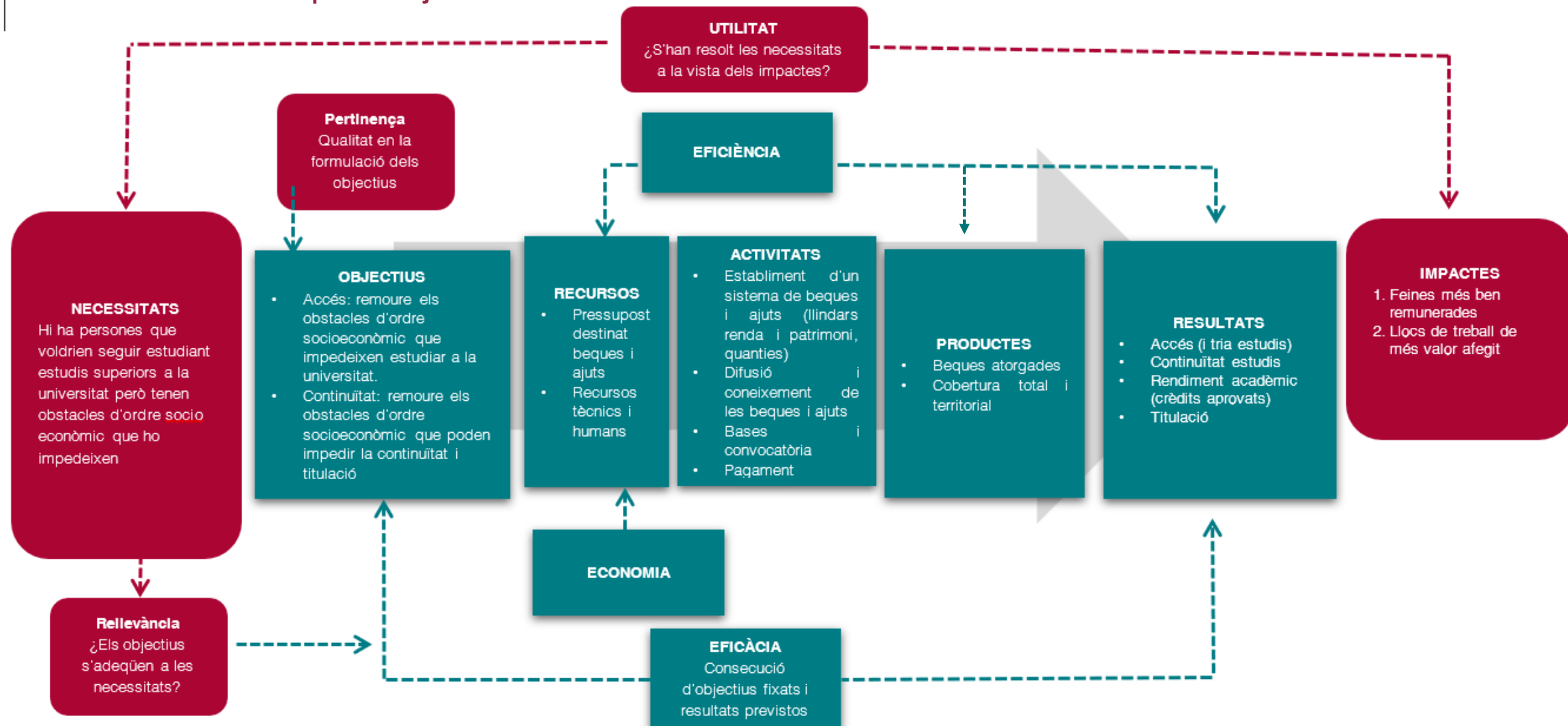
Objectiu:

- ☐ Avaluar l'eficiència i l'eficàcia del sistema de beques i ajuts a la formació universitària de grau

Metodologia:

- ☐ ISSAI 300, GPF-OCEX 3000, 3910 i 3920
- ☐ Anàlisi dades 2 fonts principals: dades individuals sol·licituds i atorgaments (BOGA-AGAUR) i dades individuals sobre matrícules, rendiment acadèmic i titulació (UNEIX)
- ☐ Enquesta a centres educatius d'estudis post obligatoris (951 centres; 58,25% taxa resposta)
- ☐ Anàlisi normatiu i documental

Teoria del canvi beques i ajuts a la formació universitària

Objectiu i preguntes

❑ **Objectiu principal:** Avaluar l'eficiència i l'eficàcia del sistema de beques i ajuts a la formació universitària de grau

1. Com encaixa el sistema de beques en l'estratègia de la Generalitat en aquest àmbit i en la realitat socioeconòmica de Catalunya?
2. El sistema de difusió i publicitat i de gestió de les beques és adequat?
3. Quina és la cobertura del sistema de beques i quines són les característiques dels estudiants becats?
4. El sistema de beques universitàries aconsegueix millorar l'accés, la continuïtat i el rendiment en els estudis universitaris de l'alumnat becat?

Beques generals i beques Equitat: requeriments i característiques

Quadre 1. Llindars de renda beques generals. Curs 2022-2023

Membres de la unitat familiar	Llindars		
	1	2	3
1	8.422	13.326	14.112
2	12.632	22.594	24.089
3	16.843	30.668	32.697
4	21.054	36.421	38.831
5	24.423	40.708	43.402
6	27.791	43.945	46.853
7	31.160	47.146	50.267
8	34.529	50.333	53.665
Per cada nou membre addicional	3.368	3.181	3.391

Imports en euros.

Font: Reial decret 154/2022, del 22 de febrer, i Resolució del 10 de març del 2022 de la Secretaria d'Estat d'Educació.

Quadre 3. Criteri de rendiment acadèmic en el curs anterior

Branca de coneixement de l'estudi	Percentatge de crèdits a superar
Arts i humanitats	90
Ciències	65
Ciències socials i jurídiques	90
Ciències de la salut	80
Enginyeria i arquitectura	65

Font: Resolució de la Secretaria d'Estat d'Educació, curs 2022-2023.

Quadre 5. Conceptes de les beques generals Matrícula completa. Curs 2022-2023

Concepte	Quantia	Criteri econòmic
Exempció de matrícula	Exempció de l'import dels crèdits matriculats per primera vegada	Renda menor a llindar 3 i no superar llindars de patrimoni
Quantia fixa lligada a la renda	1.700 €	Renda menor a llindar 1 i no superar llindars de patrimoni
Quantia fixa lligada a la residència	1.600 €	Renda menor a llindar 2 i no superar llindars de patrimoni
Quantia fixa lligada a l'excel·lència acadèmica	Entre 50 € i 125 €	Renda menor a llindar 3 i no superar llindars de patrimoni
Quantia variable	Valor variable que depèn de la quantia del pressupost de beques universitàries que resta un cop concedides les beques de quantia fixa. Es distribueix d'acord amb la renda familiar i amb el rendiment acadèmic amb un valor mínim de 60 €.	Renda menor a llindar 2 i no superar llindars de patrimoni

Font: Resolució de la Secretaria d'Estat d'Educació, curs 2022-2023.

Quadre 6. Llindars de renda de la beca Equitat i percentatges de minoració de preus des del curs 2020-2021 al 2022-2023

Membres de la unitat familiar	Llindar renda (€)	
	1	2
1	14.112	16.065
2	24.089	27.573
3	32.697	36.187
4	38.831	42.554
5	43.402	47.450
6	46.853	51.146
7	50.267	54.802
8	53.665	58.441
Percentatge de minoració de preus en estudis de grau	80	70
Percentatge de minoració de preus en estudis de màster habilitant	25	20

Font: Resolucions del departament competent en matèria d'universitats.¹¹

Beques generals i beques Equitat: Dades bàsiques

Curs 2022-23 (estudis de grau)

BEQUES GENERALS

- 104,4 M€ import total beques
- Alumnat beneficiari: 37.510 (28.777 centres públics presencials, 8.733 centres privats+UOC)
- 2.783,35€ de beca mitjana (2.933,51 centres públics presencials; 2.288,56€ centres privats+UOC)

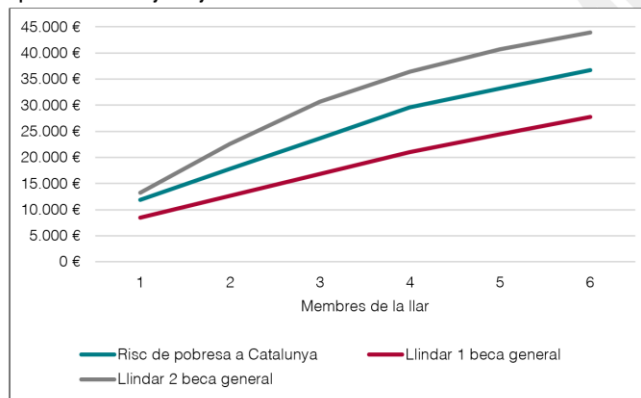
BEQUES EQUITAT

- Sense impacte pressupostari a la Generalitat (menors ingressos universitats)
- Alumnat beneficiari: 7.721 (5.956 centres públics presencials; 1.765 UOC)
 - 78,75 (reducció 80% matrícula)
 - 21,25 (reducció 70% matrícula)

Conclusions destacades: Com encaixa el sistema de beques en l'estratègia de la Generalitat en aquest àmbit i en la realitat socioeconòmica de Catalunya?

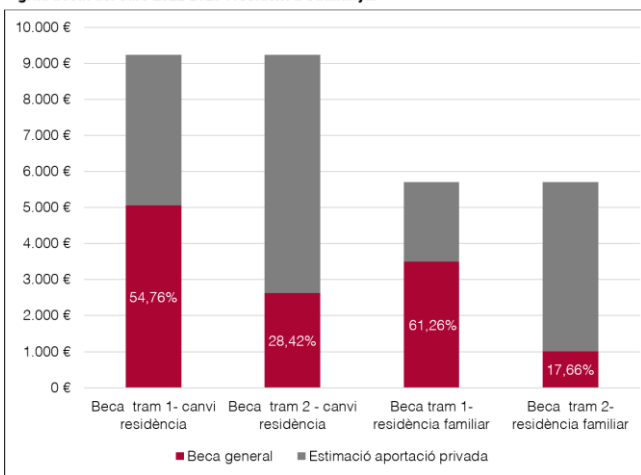
- En els **plans estratègics de subvencions** del Dpt. De Recerca i Universitats hi ha uns objectius molt genèrics que no tenen indicadors per mesurar-los. Només hi ha algun indicador d'activitat.
- Els **llindars de renda establerts i les quanties** de les beques fan que el sistema no elimini completament els obstacles d'ordre socioeconòmic que impedeixen o dificulten l'accés als estudis universitaris als integrants de les llars catalanes amb les rendes més baixes.
- **L'import de les beques** no és suficient per cobrir les necessitats d'un estudiant en el cas d'una llar de renda baixa (per sota tram 2) i, per tant, han de fer un esforç per cobrir aquestes necessitats.
- Aquest **esforç privat agregat s'estima** de forma conservadora en uns 78,82M€ (el 60,62% del total de necessitats).

Gràfic 1. Llindars de renda del tram 1 i tram 2 de la beca general i llindars de risc de pobresa a Catalunya. Any 2022

Font: Elaboració pròpia.

Gràfic 2. Cobertura de les necessitats econòmiques de un estudiant universitari. Alumnat de grau becat del curs 2022-2023 i resident a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia.

Conclusions destacades: El sistema de difusió i publicitat i de gestió és adequat?

- La informació que faciliten els departaments de la Generalitat, els centres docents i les universitats als futurs estudiants no és sistemàtica ni completa. Només el 17,69% dels centres d'educació post obligatòria que han respost l'enquesta fan activitats específiques per informar de les beques universitàries.
- La informació que hi ha a les webs està molt orientada a la tramitació i poc a informar i no utilitza un llenguatge planer.
- L'AGAUR centralitza la gestió i l'atorgament de les beques, la qual cosa garanteix l'estandardització de procediments i la unificació de criteris i es valora positivament.
- La concessió i pagament ha anat millorant però en gran part es fa un cop començat el curs acadèmic, fet que pot suposar una dificultat als estudiants becats.
- No es va compensar a les universitats totalment per la pèrdua d'ingressos en concepte de beca de matrícula.

Quadre 23. Pagaments a becaris per cursos

Curs	Pagaments fins al 31 de desembre	Pagaments fins al 31 de març	Pagaments fins al 30 de juny
Curs 2017-2018	0,00	67,11	99,98
Curs 2018-2019	0,00	69,53	99,80
Curs 2019-2020	0,00	67,15	87,91
Curs 2020-2021	0,00	61,36	100,00
Curs 2021-2022	0,00	60,42	99,99
Curs 2022-2023	38,24	77,60	99,99

Xifres en percentatge.
Font: Elaboració pròpia.

Conclusions destacades: Quina és la cobertura del sistema de beques i quines són les característiques dels estudiants becats?

- Diferències rellevants en la **cobertura de les beques generals** (becaris sobre total estudiants) entre universitats, entre branques de coneixement dels estudis i entre territoris (beca general= 24,35% dels estudiats; beca equitat= 4,95%; **Total=29,29%**)
 - **Universitats fora àrea Barcelona**: taxes de cobertura més elevades (URV: 38,27%; UPC: 20,92%)
 - **Estudis d'Enginyeria i arquitectura**: taxes de cobertura menors (23,13% vs Ciències socials i jurídiques: 32,32%)
 - **Residents a la província de Barcelona**: menor percentatge de cobertura (27,64% vs 35,68% Tarragona)
- Hi ha alumnat que compleix les condicions per la beca Equitat i no la sol·licita
- Hi ha % rellevant alumnat becat que viu a més de 150 km. d'on estudia i que no sol·licita beca residència però que compleix les condicions.

Quadre 36. Característiques socioeconòmiques de l'alumnat d'estudis de grau per tipus de beca. Curs 2021-2022

Característica	Alumnat amb beca general	Alumnat amb beca Equitat	Alumnat sense beca	Total alumnat
Edat (anys)	20,88	21,91	21,77	21,56
Dona (%)	64,41	60,60	53,57	56,55
Nacionalitat espanyola (%)	92,95	92,42	94,36	93,92
Estudis d'accés en centres públics (%)	75,55	73,14	56,16	61,76
Estudis d'accés a la universitat				
Batxillerat(%)	79,05	79,35	86,12	84,06
Cicle formatiu (%)	19,54	18,61	10,57	13,16
Altres (%)	1,41	2,04	3,31	2,78
Almenys 1 progenitor amb estudis universitaris (%)	21,92	25,21	58,54	48,09

Distribució i quanties de les beques generals per trams

Beca	% s/ total dels becats amb beques generals	Mitjana de la beca general amb ajut de residència (€)	Mitjana de la beca general sense ajut de residència (€)
General tram 1	43,77%	5.707	3.849
General tram 2	48,63%	3.570	1.527
General tram 3	7,60%	--	998

Conclusions destacades: El sistema de beques universitàries aconseguix millorar l'accés, la continuïtat i el rendiment en els estudis universitaris de l'alumnat becat?

Resultats
alumnat becari
respecte al no
becari

- L'alumnat beneficiari d'una beca universitària té **notes d'accés** a la universitat més baixes que el no becat.
- L'alumnat becat, especialment el que rep beques generals de tram 1 i 2, **tria en major proporció** que el no becat estudis de les branques de Arts i humanitats, i Ciències socials i jurídiques; i, **en menor proporció**, estudis de Ciències i Enginyeria i arquitectura.
- L'alumnat becat té un **menor abandonament** dels estudis i rebre una beca general a partir del segon any dels estudis **millora considerablement la continuïtat** en els estudis amb relació a l'alumnat no becat.
- El beneficiari d'una beca general té uns **percentatges de crèdits aprovats superiors** als de l'alumnat sense beca i l'alumnat beneficiari d'una beca Equitat, inferiors.
- L'alumnat beneficiari d'una beca general de tram 1 o 2 en el darrer curs **es titula en un % superior** que l'alumnat sense beca i hi ha una **correlació positiva** entre el nombre d'anys que es disposa de beca (trams 1 i 2) i el % de titulació al quart any.
- Deixar de rebre beca general està associat a un pitjor rendiment en el següent curs acadèmic.
- **Entre l'alumnat que inicia els estudis, pel qual no hi ha efecte dels criteris acadèmics de les beques**, no hi ha cap diferència en l'**abandonament** entre becats i no becats i es troba un major **rendiment acadèmic** entre l'alumnat becat.

Recomanacions

Al Departament de Recerca i Universitats i a l'AGAUR

1. **Sobre l'estratègia:** definir estratègia adaptada a la realitat socioeconòmica de Catalunya (diagnòstic, objectius, indicadors)
2. **Sobre la política de beques i ajuts:** quanties i criteris d'elegibilitat que minimitzin el cost privat dels més vulnerables i recullin les especificitats territorials i de tipus d'estudi
3. **Sobre la gestió** (passal·leres automatitzades entre diferents beques)
4. **Sobre els terminis de resolució i pagament** (reduir terminis, automatització renovacions)
5. **Sobre la informació i difusió** (portal web únic, llenguatge planer i accessible)

www.sindicatura.cat